

«АЗАМАТТАРҒА АРНАЛҒАН ҮКІМЕТ» МЕМЛЕКЕТТІК
КОРПОРАЦИЯСЫ» КОММЕРЦИЯЛЫҚ ЕМЕС АКЦИОНЕРЛІК
ҚОҒАМЫНЫҢ НҰР-СҰЛТАН ҚАЛАСЫ БОЙЫНША
ФИЛИАЛЫНЫҢ ЖЫЛЖЫМАЙТАН МУЛІККЕ ҚҰҚЫҚТАРДЫ
ЖӘНЕ ЗАҢДЫ ТҮЛГАЛАРДЫ ТІРКЕУ БАСҚАРМАСЫ
ЗАҢДЫ ТҮЛГАНЫ МЕМЛЕКЕТТІК ТІРКЕУ
2022 ж. «01» 10 ЖУРПЗІЛДІ
БСН 190440023832
№ 19241-1901-кн0-тм

«Астана қаласының Активтер  
және мемлекеттік сатып алу  
басқармасы» ММ  
2022 жылғы «26» 09  
№ 1394/0 бүйріғына  
қосымша 19

Астана қаласы әкімдігінің  
«Мұхтар Әуезов атындағы № 86 мектеп-гимназия» шаруашылық жүргізу  
құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорнының  
ЖАРҒЫСЫ

### 1. Жалпы ережелер

1. Астана қаласы әкімдігінің «Мұхтар Әуезов атындағы № 86 мектеп-гимназия» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны (бұдан әрі – Кәсіпорын) шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік кәсіпорынның ұйымдық-құқықтық нысанындағы занды тұлға болып табылады.

2. Кәсіпорын «Нұр-Сұлтан қаласының кейбір мемлекеттік білім беру ұйымдарын қайта ұйымдастыру туралы» 2022 жылғы 29 наурыздағы № 107-880 және «Нұр-Сұлтан қаласының кейбір мемлекеттік білім беру ұйымдарын қайта ұйымдастыру туралы» Нұр-Сұлтан қаласы әкімдігінің 2022 жылғы 29 наурыздағы № 107-880 қаулысына өзгерістер енгізу туралы» 2022 жылғы 26 қыркүйектегі №107-2666 қаласы әкімдігінің қаулыларының негізінде құрылған. Кәсіпорынның Құрылтайшысы және оған мүлкіне қатысты коммуналдық меншік құқығы субъектісінің қызметтерін іске асыратын орган - Астана қаласының әкімдігі (бұдан әрі – әкімдік).

4. Кәсіпорынды басқаруды жүзеге асыратын орган «Астана қаласының Білім басқармасы» мемлекеттік мекемесі (бұдан әрі – Уәкілетті орган) болып табылады.

5. Кәсіпорын өз қызметінде Қазақстан Республикасының Конституциясын, Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексін, Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы», «Мемлекеттік мұлік туралы», «Білім туралы» зандарын, Қазақстан Республикасының өзге де нормативтік құқықтық актілерін және осы Жарғыны басшылықта алады.

6. Кәсіпорынның толық атауы: Астана қаласы әкімдігінің «Мұхтар Әуезов атындағы № 86 мектеп-гимназия» шаруашылық жүргізу құқығындағы мемлекеттік коммуналдық кәсіпорны.

Кәсіпорынның қысқартылған атасы: Астана қаласы әкімдігінің «Мұхтар Әуезов атындағы № 86 мектеп-гимназия» ШЖҚ МҚК.

7. Кәсіпорынның орналасқан жері: Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қаласы, «Алматы» ауданы, Аманжол Бөлекпаев көшесі, № 20 ғимарат.

## 2. Кәсіпорынның заңдық мәртебесі

8. Кәсіпорын мемлекеттік тіркелген сәтінен бастап, құрылған болып есептеледі және заңды тұлға құқығын алады.

9. Кәсіпорынның заңнамаға сәйкес, өздік теңгерімі, банктерде шоттары, белгіленген үлгідегі маңдайшадағы жазуы, өз атасы Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Елтаңбасы бейнеленген бланктері, мөртабандары және мөрі бар.

10. Кәсіпорын мүліктік және мүліктік емес құқықтар мен міндеттерді алады, сottарда талап қоюшы және жауапкер ретінде шығады.

11. Кәсіпорын Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, филиалдар мен өкілдіктер құра алады.

12. Кәсіпорынмен жасалатын және Қазақстан Республикасының заңнамалық кесімдеріне сәйкес, міндетті түрде мемлекеттік немесе өзге тіркеуге жататын азаматтық-құқықтық мәмілелер, егер Қазақстан Республикасының заңнамалық кесімдерімен өзгеше белгіленбесе, тіркелген сәтінен бастап жасалынған деп есептеледі.

## 3. Кәсіпорын қызметінің мәні, мақсаттары және түрлері

13. Кәсіпорынның оқыту-педагогикалық қызметі Жарғыда көрсетілген оның қызметінің мазмұнымен, мақсаттарымен, міндеттерімен және түрлерімен, сондай-ақ Кәсіпорынға Уәкілетті орган арқылы жеткізілген мемлекеттік тапсырыстармен айқындалады.

14. Кәсіпорында білім берудің мазмұны білімнің мемлекеттік жалпыға бірдей міндетті стандарттары негізінде әзірленетін оқу бағдарламаларымен айқындалады және жалпы жеке тұлға мәдениетін қалыптастыру міндетін шешуге, жеке тұлғаның қоғам өміріне бейімделуіне, кәсіпті, мамандықты саналы түрде тандау және игеру үшін негіз құруға бағытталған.

### 15. Кәсіпорын қызметінің мәні:

1) мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартында белгіленген мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды (балаларды (бес жастан бастап) мектепке оқытуға мектепалды даярлау), бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білім беруді жүзеге асыру;

2) азаматтардың әлеуметтік қорғалуы мен білім алуға конституциялық құқықтарын қамтамасыз ету, қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру, жекелеген оқушылармен оқу жоспары мен бағдарламалары бойынша бөлінген оқу уақытынан тыс пәндер бойынша қосымша сабактар ұйымдастыру, пәндер

бойынша (пәндер мен пәндер циклі) білім алушыларға тереңдетіп оқытуды үйімдастыру;

3) окушылардың қажеттіліктері мен жеке қабілеттіліктерін ескере отырып, олардың өзін-өзі дамытуы және өз білімін жетілдіру қажеттілігін қалыптастыру үшін жағдай жасау;

4) азаматтыққа және отансұйгіштікке, өз Отаны – Қазақстан Республикасына деген сүйіспеншілікке, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, халық дәстүрлерін қадірлеуге, конституцияға және қоғамға қарсы кез келген піғыл көріністеріне төзімсіздік танытуға тәрбиелеу;

5) окушының бос уақытын үйімдастыру, мәдени-көпшілік іс-шараларын өткізу;

6) ғылыми –практикалық конференциялар мен семинарлар үйімдастыру және өткізу;

7) Қазақстан Республикасы мен шетелдердің білім беру және мәдени үйімдарының олимпиадаларына, конференцияларына, конгресстері мен өзге де ынтымақтастық форумдарына қатысу;

8) бейін алды және бейіндік сыйнаптарда жеке тұлғаға бағытталған, дамытуши қосымша бағдарламаларды іске асыру;

9) ой-өрісі жан-жақты дамыған, еңбекті зерттеу дағдыларымен, мәдениеті жоғары, мамандықты саналы түрде тандауға, жоғары оқу орындарында өзіндік шығармашылықпен айналысуға дайын жеке тұлғаны қалыптастыру;

10) АК-технологияларды және жоғары деңгейлі программалау тілдерін оқу үшін жағдай жасау;

11) білікті жеке тұлғаны қалыптастыруға және дамытуға бағытталған үлгілік оқу бағдарламаларын менгеру арқылы білім алушылардың функциялық сауаттылығын дамытуға жағдайлар жасау;

12) мемлекеттік қызметтерді, оның ішінде электрондық форматта ұсыну сапасын және мерзімдерін жыл сайынғы (есептік (күнтізбелік) жылдың қорытындысы бойынша) бағалауды сактау бойынша мониторинг жүргізу және бақылау;

13) жеке тұлғаны толық дамыту үшін окушының отбасымен өзара қарым-қатынаста болу;

14) ата-аналарға педагогика, жалпы және жас ерекшелік психологиясы, отбасы және білім беру мәселелері бойынша кеңестер беруді үйімдастыру;

15) педагогикалық процестің материалдық-техникалық базасын жетілдіру, заманауи білімнің жаңа технологияларын іздеу.

16. Кәсіпорын қызметтінің мақсаттары:

1) Кәсіпорында іске асырылып жатқан оқу бағдарламаларын орындау үшін жағдайлар жасау;

2) социумның өзгеретін жағдайларына бейімделуге қабілетті жеке тұлғаның өз бетінше, жан-жақты шығармашылық дамуына жағдай жасау;

3) инклузивті білім беруді дамыту.

17. Кәсіпорын мақсаттарына қол жеткізу үшін мынадай қызмет тұрларін:

1) Мектепке дейінгі білім беру (балаларды (5 жастан бастап) мектепте білім алуға дайындау үшін мектепалды дайындықты ұйымдастыру және жүзеге асыру);

2) негізгі және жалпы орта білім беру;

3) басқа топтамаларға енгізілмеген білім беру саласындағы өзге қызмет.

18. Қазақстан Республикасының «Мемлекеттік мұлік туралы», «Білім туралы» (Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 63-бабы 3-тармағы) Зандарына сәйкес ақылы білім беру қызметтерін көрсетуге құқылы.

1) қосымша білім беру бағдарламаларын (балалар және жасөспірімдер шығармашылығын, спорт, мәдениет және өнер саласындағы бейімділіктер мен қызығушылықтарды дамыту, мамандардың біліктілігін арттыру) іске асыру;

2) оқу жоспары мен бағдарламалары бойынша бөлінген оқу уақытынан пәндер (сабактар және сабактардың циклдері) бойынша жекелеген білім алушылармен қосымша сабактар ұйымдастыру;

3) пәндер (сабактар және сабактардың циклдері) бойынша білім алушылармен ғылым негіздерін тереңдетіп оқып үйренуді ұйымдастыру;

4) білім алушылар мен тәрбиеленушілер, педагог қызметкерлер мен ересек жұртшылық арасында әр түрлі: спорт жарыстарын, семинарлар, кеңестер, конференциялар, сондай-ақ оқу-әдістемелік әдебиетті әзірлеу мен өткізу жөніндегі іс-шаралар ұйымдастыру және өткізу;

5) музика аспаптарын пайдалануға беру және Интернет-байланыстың қосымша қызметтерін ұсыну;

6) жазғы демалысты ұйымдастыру, білім алушылар мен тәрбиеленушілердің, білім беру үйимында өткізілетін түрлі іс-шараларға қатысушылардың тамактануын қамтамасыз ету;

7) оқу-өндірістік шеберханалардың, оқу шаруашылықтарының, оқу-тәжірибе участкелерінің өнімдерін өндіру мен өткізуді ұйымдастыру;

8) ғылыми зерттеулерді жүргізу;

9) дene шынықтыру-сауықтыру және спорт құрылышайларын мұліктік жалдауға (жалға) беру.

19. Жекеленген оқушылар үшін психологиялық-медико-педагогикалық қеңестің шешімі бойынша және оқушылардың потенциалды мүмкіндіктері мен даму ерекшеліктерін есепке ала отырып, кәсіпорын жалпы білім беретін оқу бағдарламасы негізінде мүмкіндігі шектеулі балаларды үйде оқытуды және инклюзивті оқытуды ұйымдастырады.

20. Кәсіпорын осы Жарғыда бекітілген, оның қызметінің мәні мен мақсатына сай емес қызметті жүзеге асыруға, сондай-ақ мәмілелерді жасауға құқылы емес.

21. Кәсіпорынның Қазақстан Республикасының Зандарына немесе құрылтай құжаттарында белгілі бір шек қойылған қызмет мақсаттарына қайшы келетін немесе басшысының Жарғылық құзыретін бұзып жасаған мәмілесі, мемлекеттік мұлік бойынша (жергілікті атқарушы органнын) уәкілетті

органның немесе прокурордың талап-арызы бойынша жарамсыз деп танылуы мүмкін.

22. Кәсіпорын басшысының Жарғыдан тыс қызметті жүзеге асыруға бағытталған іс-қимылдары еңбек міндеттерін бұзу болып есептеледі, тәртіптік және материалдық жауапкершілік шараларын қолдануға әкеп соқтырады.

**4. Кәсіпорындағы білім беру үдерісін, жұмыс тәртібін ұйымдастыру.**

Білімді оқыту бағдарламаларын іске асыру тізбесі

23. Тәрбиелеу-білім беру үрдісінің негізгі қатысушылары оқушылар, ата-аналар немесе олардың занды өкілдері мен Кәсіпорын жұмыскерлері болып табылады.

24. Кәсіпорындағы оқу және тәрбиелеу мемлекеттік тілінде жүргізіледі. Жеке пәндер ағылшын тілінде жүргізілуі мүмкін. Оқыту-педагогикалық құжаттама мемлекеттік тілінде жүргізіледі. Педагогтар бағдарламаларды тандау және оларды шығармашылық қолдану құқығына ие.

25. Кәсіпорындағы білім беру үрдісін ұйымдастыру Қазақстан Республикасының орта білім беру және Кәсіпорын басшысы бекіткен мемлекеттік стандартқа сәйкес дербес әзірленетін оқу жоспары мен бағдарламалары негізінде жүзеге асырылады. Кәсіпорын ұйымдастырушылық-әдістемелік сүйемелдеуді, білім беру үрдісінің нәтижелілігін талдау мен бағалауды, педагог кадрлардың шығармашылық өсуіне және олардың кәсіби өзін-өзі жетілдіруіне ықпал ететін инновациялық педагогикалық тәжірибелі жинақтау және таратуды қамтамасыз етеді.

26. Оқушының оқу жүктемесі деңсаулық сақтау органдарының ұсынымдарына сәйкес белгіленген рұқсат етілген шекті жүктеме нормаларынан аспауы тиіс.

27. Білім беру үрдісін ұйымдастыру негізі оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау және есепке алу болып табылады.

Оқу-тәрбие жұмысын жоспарлау оқу жоспарлары мен бағдарламаларының уақтылы және сапалы орындалуын толық көлемде қамтамасыз етуі тиіс.

28. Жеке пәндерді (пәндер циклін) оқытуға бөлінген сағат саны бір мемлекеттік оқу жоспарымен белгіленген сағат санынан кем болмауы тиіс.

29. Кәсіпорын мынадай оқу бағдарламаларын іске асырады:

1) Білім беру бағдарламасы мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың (балаларды мектепалды даярлау (5 жастан бастап), мектепте білім алуға дайындау үшін мектепалды дайындықты ұйымдастыру және жүзеге асыру үшін, мектеп жасына дейінгі балаларды тәрбиелеу мен оқыту үшін қолайлы және қауіпсіз білім беру, жағдайларын жасау, балалардың жас және жеке мүмкіндіктеріне сәйкес білім, білік және дағдыларды, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыру, «Рухани жаңғыру» бағдарламасын іске асыру

аясында ұлттық салт-дәстүрлерге және жалпы адамзаттық құндылықтарға негізделген патриотизм мен толеранттылықта тәрбиелеуге бағытталған, сондай-ақ балалардың мектепте оқуға әлеуметтік-психологиялық, тұлғалық, ерік, физикалық және зияткерлік дайындығын қалыптастыру.

Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың (балаларды мектепалды даярлау) жалпы білім беретін оқыту бағдарламасын менгеру мерзімі - 1 жыл;

2) негізгі мектептің білім беру бағдарламаларын кейіннен менгеру үшін баланың жеке тұлғасын қалыптастыруға, оның жеке қабілеттілігін, оқу қызметінде оң мотивациясы мен іскерлігін, берік дағдыларын, жазу, санау, тілдік қарым-қатынас тәжірибесін, шығармашылықпен өзін-өзі жетілдіруін, өзін-өзі ұстau мәдениетін дамытуға бағытталған бастауышқа білім берудің жалпы білімдік оқу бағдарламалары;

Бастауышқа білім берудің жалпы білімдік оқу бағдарламаларын игеру мерзімі – төрт жыл;

3) оқушылардың ғылымның базалық негіздерін игеруге, оларда тұлғааралық және этносаралық қатынастың жоғары мәдениетін қалыптастыруға, қоғамдағы тұлғалық орнын айқындауына және кәсіптік бағдарлануына бағытталған негізгі орта білім берудің жалпы білімдік оқу бағдарламалары.

Жалпы білім беретін оқу бағдарламасы оқушылардың бейін алды даярлығын қамтиды. Әрбір пәннің мазмұнын зерделеу негізгі орта білім беру деңгейінде аяқталады.

Негізгі орта білім беруді оқыту бағдарламасын менгеру мерзімі – бес жыл;

4) жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламалары оқушылардың бағдарланған кәсіпке дейінгі даярлығын жүзеге асыру үшін білім алушылардың бейімділігі мен қабілеттілігіне сәйкес оқудың қоғамдық – гуманитарлық және өзге де бағыттарын енгізе отырып, білім беру мазмұнын саралау, интеграциялау және кәсіптік бағдарлау негізінде әзірленеді.

Жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын игеру мерзімі – екі жыл.

### 30. Оқушылардың оқу тәртібі:

1) оқу жылы бірінші қыркүйектен басталып, оқу жоспарына сәйкес аяқталады;

2) оқу жыларының, оқу аптасының ұзактығын, демалысты өткізу мерзімдерінің ұзактығын Уәкілетті орган, Кәсіпорынның басшысы бекіткен жылдық күнтізбелік оқу кестесімен белгілейді;

3) Кәсіпорында оқу процесі ағымдағы жылғы 1 қыркүйектен бастап келесі жылғы 31 мамырға дейін жүзеге асырылады. Оқу жылы ішінде каникулдар белгіленеді. Бірінші сынып оқушылары үшін қосымша апталық демалыстар белгіленеді;

4) Кәсіпорын аптасына екі демалыс күнімен, бес күндік оқу кестесі бойынша жұмыс істейді, 6-ші сенбі күні жеке–топтық, үйірмелік және мектеп компонеттінің вариативті бөлімдеріне күн қарастырылады;

5) сабактардың тәртібі, сабактардың ұзақтығы мен олардың арасындағы үзілістер Кәсіпорын басшысы бекітетін сабак кестесі және күн тәртібімен белгіленеді.

31. Оқушылардың білімін, аралық және қорытынды аттестатталуын ағымдағы бақылау жүйесі, өткізу түрлері және тәртібі:

1) білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау формативті және жиынтық бағалау нысанында жүзеге асырылады. Білім алушыларды балл түрінде жиынтық бағалау нәтижелері Журналға (қағаз, электрондық) қойылады және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі бекіткен нормативтік құқықтық актілерге сәйкес баллдарды ауыстыру шәкілі бойынша төртінші және жылдық бағаларға ауыстырылады.

2) әрбір тоқсанның аяғында 2 - 11 (12) – сыныптарда, аралық бағалау, ал тоқсандық бағалар қорытындылары бойынша жылдық бағалау шығарылады;

3) бір немесе екі пән бойынша «2» жылдық бағасы бар 2-8 (9) және 10 (11) сыныптардың білім алушылары үшін мектеп жасаған кестеге сәйкес өткізілетін оқу жылындағы материалдың мазмұнын қамтитын оқу жылына жиынтық бағалау ұйымдастырылады.

4) қорытынды баға жылдық бағалаудың және оқу жылы ішіндегі жиынтық бағалау бағасының таяу бүтін санға дөңгелектене отырып, орташа арифметикалық мәні ретінде қойылады.

5) үш және одан да көп пән бойынша «2» жылдық бағасы бар 2-8 (9) және 10 (11) сыныптардың білім алушылары қайта оқу жылына қалдырылады.

6) бағалау алған кезде «3», «4», «5» 2-8 (9) және 10 (11) сыныптардың білім алушылары келесі сыныпқа ауыстырылады.

7) бір немесе екі оқу пәні бойынша «2» бағасын қайта алған 2-8 (9) және 10 (11) сыныптардың білім алушылары осы пәндер бойынша оқу жылы үшін қосымша жиынтық бағалауға жатады.

8) қорытынды баға жылдық бағалаудың және жақын бүтін санға дөңгелектеп, қосымша жиынтық бағалау үшін бағалаудың орташа арифметикалық мәні ретінде қойылады.

9) қосымша жиынтық бағалау жаңа оқу жылы басталғанға дейін жүргізіледі.

10) қосымша жиынтық бағалау үшін «2» бағасын алған жағдайда білім алушылар қайта окуға қалдырылады.

11) 1-сынып білім алушылары психологиялық-медициналық-педагогикалық консультацияның ұсынымдары және ата-аналардың немесе баланың заңды өкілдерінің келісімі бойынша қалдырылған білім алушыларды қоспағанда, қайта оқу жылына қалдырылмайды;

12) Кәсіпорында негізгі орта және жалпы орта білім берудің жалпы білім беру бағдарламаларын игеру Қазақстан Республикасы Білім және

ғылым министрлігі бекіткен нормативтік құқықтық актілерге сәйкес жүргізілетін бітірушілерді міндettі қорытынды аттестаттаумен аяқталады. Аттестаттаудан сәтті өткен түлектерге тиісінше Кәсіпорынның мөрімен расталған белгіленген үлгідегі аттестаттар, ал өтпегендеге – тыңдаған курстары туралы анықтамалар беріледі;

13) негізгі орта білімнің жалпы білім беру бағдарламасын игеру барысында ерекше жетістіктерге жеткен мектеп бітірушілеріне Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі бекіткен нормативтік құқықтық актілерге сәйкес жалпы орта білім берудің үздік аттестат, жалпы орта білім туралы аттестат, «Алтын белгі» немесе үздік аттестаттар беріледі;

14) Кәсіпорынның педагогикалық кеңесінің шешімімен оқу жылының бағдарламасын сәтті меңгерген және қорытынды емтихандарды тапсырған оқушылар келесі сыныпқа ауыстырылады;

15) жалпы білім бағдарламасының алдыңғы деңгейін менгермен оқушылар жалпы білім берудің келесі сатысына окуға жіберілмейді.

32. Оқушылардың үлгеріміне, аралық және қорытынды аттестатталуына ағындағы ішкі бақылауды Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігі бекіткен Үлгілік қағидаларына сәйкес Кәсіпорын дербес жүзеге асырады.

Пәндер тізбесі мен оқушыларды ішкі аралық аттестаттаудан өткізу үлгісін Кәсіпорын оқу жоспарына сәйкес белгілейді және оқу үдерісінің кестесіне шығарады.

33. Кәсіпорындағы тәрбиелік бағдарламалар білім беру үдерісінің күрамдас бөлігі болып табылады және отансұйғіштікті, азаматтықты, интернационализмді, жоғары мораль мен адамгершілікті қалыптастыруға, сондай-ақ оқушылардың, тәрбиеленушілердің жан-жақты қызығушылықтары мен қабілеттіліктерін дамытуға бағытталған.

34. Кәсіпорындағы білім беру мен тәрбие жүйесі зайдарлы сипатты құрап, діни және діни бірлестіктердің жұмысынан бөлек.

Білім беру ұйымдарында нәсілдікті, этникалық, діни, әлеуметтік ұмырасыздық пен өзгешелікті насиҳаттауға, жалпы танылған халықаралық құқық принциптеріне және гуманизміне қайшы келетін милитаристік және басқа да идеяларды таратуға тыйым салынады.

## 5. Ақылы білім беру қызметтерін көрсету тізбесі мен тәртібі

35. «Білім туралы», «Мемлекеттік мұлік туралы» Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес, Кәсіпорын тегін білім беру қызметімен қатар, мемлекеттік жалпыға міндettі білім беру стандарттарының талаптарынан тыс ақылы қызметтерді де көрсетеді:

1) қосымша білім беру бағдарламаларын іске асыру;

2) оқу жоспары мен бағдарламасымен бөлінген сағат санынан тыс пәндер бойынша(пәндер мен пәндер циклі) жекелеген оқушылармен қосымша сабактар ұйымдастыру;

3) оқушылармен пәндер (пәндер және пәндер циклі) бойынша ғылым негіздерін тереңдетіп оқып үйренуді ұйымдастыру;

4) түрлі іс-шараларды: оқушылар, педагогикалық қызметкерлер арасында спорттық жарыстар, семинарлар, сондай-ақ оқу - әдістемелік әдебиеттерін әзірлеу және іске асыру бойынша кеңестер, конференциялар ұйымдастыру және өткізу;

5) үйірмелік қызметті (базистік оқу жоспарының шеңберінен тыс) ұйымдастыру және өткізу;

6) музыкалық аспаптарды және қосымша интернет-байланыс қызметтерін пайдалануға беру;

7) жазғы демалысты ұйымдастыру, Кәсіпорында өткізілетін түрлі іс-шараларға қатысуышыларды, оқушыларды азық-түлікпен қамтамасыз ету бойынша ақылы қызмет көрсетуге құқылы.

36. Ақылы білім беру қызметі мемлекеттік білім беру тапсырысы шеңберінде қаржыландырылатын негізгі білім беру қызметінің орнына көрсетілмейді.

37. Ақылы білім беру қызметі оқушыларға Кәсіпорын мен ата-аналар (занды өкілдері) арасында жасалатын шарттар негізінде жеке кесте бойынша ата-аналардың (занды өкілдерінің) калауы бойынша беріледі.

38. Ақылы білім беру қызметтерін іске асыруға байланысты Кәсіпорын мен оқушылар, оның ата-анасының және өзге де занды өкілдерінің арасындағы қарым-қатынас білім беру деңгейін, оқу мерзімін, оқуы үшін төлем мөлшерін айқындайтын шартпен реттеледі.

Тәрбиелеу-білім беру қызметтерін көрсетуге арналған шарттың (бұдан әрі – Шарт) Тараптары тәрбиелеу-білім беру үрдісіне қатысуышылар: басшының тұлғасында Кәсіпорынның әкімшілігі, ата-аналар немесе олардың занды өкілдері болып табылады.

39. Ақылы қосымша білім беру қызметтерін көрсетуден түскен қаражат, білім беру үдерісіне, оның ішінде оқу жабдықтарын алуға, Кәсіпорынның қызметкерлеріне әлеуметтік және материалдық қолдау көрсетуге қайта инвестициялануы мүмкін.

## 6. Кәсіпорынды жинақтау тәртібі

40. Кәсіпорын оқуға қабылдауды Қазақстан Республикасының Конституциясына, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын Білім беру үйимдарына қабылдаудың үлгілік көфидаларына, мемлекеттік қызмет стандартына және өзге де нормативтік құқықтық актілерге, сондай-ақ олардың негізінде әзірленген осы Жарғыға сәйкес жүзеге асырады.

41. Кәсіпорын жалпы білім алуға құқылы барлық балаларды оқуға қабылдауды қамтамасыз етеді.

Білім беру туралы заңнамаға сәйкес, кәсіпорын балаларды алты жастан берінші сыныпқа қабылдауды қамтамасыз етеді.

Берінші сыныпқа баратын балалардың ата-аналарынан (занды екілдерінен) өтініштерді қабылдау ағымдағы жылғы 1 сәуірден бастап 1 тамыз аралығында жүргізіледі.

Кәсіпорынға қабылдау оқушылардың ата-аналарының (немесе өзге занды екілдерінің) білім туралы, денсаулық жағдайы туралы анықтама № 063/у нысан, «Бала денсаулығы паспорты» 026/у-3 нысан, белгіленген үлгідегі туу туралы куалік немесе жеке басының күелігі, 2 данада 3x4 см көлеміндегі фотосуреті бар құжаттарды қоса берген, жазбаша өтініші негізінде басшының бүйрығымен ресімделеді.

Ерекше білім берілуіне қажеттілігі бар балаларды білім беру үйімдарына оқуға қабылдау үшін занды өкілдерінің келісімі болған жағдайда педагогикалық-медицинскаялық-психологиялық комиссияның қорытындысы көсімшаш беріледі.

Түзету сыныптарына қабылдау тәртібі орын болған жағдайда, оқыту үлгісі ұсынылған ПМПК-ның жолдамасы бойынша жүзеге асырылады.

Мемлекеттік қызмет алушы білім беру үйімінде, білім беру үйімдарына қабылдау және беру жөніндегі мемлекеттік қызмет алуға үміткер, оқыту таңдалған бейініне сәйкес, назарға білім деңгейін білім беру үйімінде жүзеге асыратын Кәсіпорынға қабылдау ережелерімен, сондай-ақ білім беру үдерісін үйімдастыруды реттейтін осы Жарғымен және басқа да құжаттармен таныстырады.

45. Кәсіпорындағы сыныптар саны берілген өтініштер санына және санитарлық-гигиеналық нормалар ескеріле отырып, білім үрдісін жүзеге асыруға жасалған жағдайларға байланысты болады.

46. Кәсіпорындағы сыныптарда оқытындардың саны 25 оқушыдан аспауы тиіс. Гимназия сыныптарында бейін алды 8 сыныптан бастап – 25 оқушыдан артық болмауы тиіс.

47. Сыныптар 24 және одан да көп білім алушыларда сыныпты толтыру кезінде шет тілдерін, информатиканы оқу кезінде, сондай-ақ 2-4 сыныптарда шифрлық сауаттылық пәндерін оқу кезінде, 5-9 сыныптарда көркем еңбек ету кезінде екі кіші топқа бөлінеді.

Сыныпты екі топқа бөлуге жергілікті атқарушы органның шешімі бойынша «орыс тілі мен әдебиеті» пәні бойынша 24 және одан да көп білім алушылар сыныпты толтырған кезде жол беріледі.

48. Гимназиялық сыйыптарға оқушыларды қабылдау, сыйыптан-сыйыпқа көшіру және окудан шығару Кәсіпорынның Жарғысына сәйкес үлгерім нәтижелері бойынша Кәсіпорынның педагогикалық кеңесінің шешімімен жүргізіледі.

Гимназиялық сыйыптарда окудан шығарылған оқушылар Кәсіпорынның жалпы білім беретін сыйыптарында білімін жалғастырады немесе ата-аналардың (занды өкілдерінің) қалауы бойынша басқа жалпы білім беретін мектепке ауыстырылады.

49. Кәсіпорында оқушыны окудан шығару тәртібі мынадай негіздерде:

1) оқушының басқа оқу орнында білім алуды немесе басқа оқу нысанында жалғастыруын ата-аналарының (занды өкілдерінің) қалауы бойынша;

2) оң алты жасқа дейінгі балалардың құқыққа қарсы әрекеттер жасағаны, осы Жарғыны өрескел және бірнеше рет бұзғаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес және Уәкілетті органның келісімі бойынша Кәсіпорын басшысының бұйрығымен ресімделеді;

3) жетім балалар мен ата-анасының қамқорлығының қалған балаларды мектептен шығару туралы шешім қорғанышы және қамқоршы органдардың келісімімен кабылданады.

## 7. Кәсіпорынның оқушылармен, олардың ата-аналарымен (занды өкілдерімен) қарым-қатынасты ресімдеу тәртібі.

Білім беру үрдісіне қатысуышылардың құқықтары мен міндеттері

50. Білім беру үрдісіне қатысуышылар оқушылар, Кәсіпорынның педагогикалық қызметкерлері және оқушылардың ата-аналары (занды өкілдері) болып табылады.

51. Кәсіпорындағы білім беру үрдісіне қатысуышылардың құқықтары мен міндеттері «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру үйіндары қызметтінің Үлгілік қагидаларына сәйкес айқындалады.

52. Оқушылардың құқықтары мен міндеттері осы Жарғымен және оқушылардың тәртіп ережелерімен реттеледі.

53. Кәсіпорынның оқушылары:

1) мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына сәйкес сапалы білім атуға;

2) оқу жоспарларына сәйкес баламалы курстарды таңдауға;

3) езінің бейімділігі мен қажеттіліктеріне сәйкес ақылы негізде қосымша білім беру қызметтерін алуға;

4) акпараттық ресурстарды тегін пайдалануға, оқулықтармен, оқу - әдістемелік кешендерімен және оқу - әдістемелік құралдармен қамтамасыз етпуге;

5) Кәсіпорынды басқаруға қатысуға;

6) бір оқу орнынан екінші оқу орнына қайта алынуға және ауысуға;

7) Кәсіпорынның спорт, оқу, акт залдарын, компьютерлік сыйнаптарын, кітапханасын тегін пайдалануға;

8) өз ойын және пікірін еркін білдіруге;

9) өзінің адами қасиетін, денсаулығын сақтауға;

10) намысын, еркіндігін қорғауға;

11) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес кез келген басқа аспарратты алуға;

12) оқудағы, ғылыми және шығармашылық қызметтегі табыстары үшін жетермелейу және сыйақы алуға құқығы бар.

54. Оқушыларды оқу үрдісінен аланнатуға, оларды үгіт-насихат компаниялары мен саяси акцияларға мәжбүрлеп қатыстыруға жол берілмейді.

55. Оқушылар:

1) мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес білімді, шеберлікті, практикалық дағыларды және белгіліліктерді игеруге;

2) ішкі тәртіп ережелерін сақтауға, Жарғыда және ақылы білім беру қызметтерін көрсету туралы шартта көзделген басқа да талаптарды орындауға;

3) өз денсаулығын күтуге, өзін рухани және жеке өздігінен жетілдіруге ұмтылуға;

4) Басқа оқушылардың, Кәсіпорынның педагог қызметкерлері мен басқа да қызметкерлерінің ар-намысын сыйлау, оларға қатысты дөрекілік пен зорлық-зомбылыққа жол бермеуге, оқу орнының дәстүрлерін құрметтеуге;

5) сабактан себепсіз қалмай, адал оқуға;

6) Кәсіпорынның мүлкіне және білім берудің техникалық құралдарына ұқыпты қарауға, егер мүлік бүлінген болса, ата-аналармен (занды өкілдермен) бірге кішігірім жөндеу жұмыстарын жүргізуге немесе келтірілген залалды етеуге;

7) Кәсіпорын қызметкерлерінің Жарғыда және ішкі тәртіп ережесімен олардың құзыретіне жатқызған бөлігіндегі талаптарын орындауға;

8) сабак үстінде және сабактан тыс уақытта (экскурсия, серуен) қауіпсіздік техника ережелерін сақтауға;

9) әр оқу жылышын соңында Кәсіпорыннан алынған оқулықтарды тиісті және әрі қарай қолдануға болатын күйде, ал бүлінген немесе жоғалған жағдайда ата-аналармен (занды өкілдермен) бірге олардың құнын қалпына келтіруге немесе қайтаруға;

10) Кәсіпорында белгіленген мектептің бірыңғай киім үлгісін, сондай-ақ дene шынықтыру сабактарында спорттық формасын сақтауға міндетті.

56. Білім алушыларға тыйым салынады:

1) Кәсіпорынға (қару, спирт ішімдіктерін, темекі бұйымдарын, улы және есірткі құралдары мен т.б.) жарылысқа және өртке қауіпті кез келген заттарды ажелуге, беруге және пайдалануға;

2) айналасындағылар үшін қауіпті, зардаптарға әкеп соғатын кез келген іс-әрекеттер жасауға (қарым-қатынасты анықтау үшін қорқытып алу үшін дene

жүшін қолдануға, көркүту, бопсалау, ұлттық, несілдік және діни араздықты тұрандашу бағытқа насиҳаттайтын әдебиеттерді көрсетуге);

3) ұрлы телефондарды оқу үдеріс кезінде оқытушының рұқсатынсыз тайдалануға;

4) оқу-тәрбие үдеріс кезінде кәсіпорын әкімшілігінің және топ жетекшінің көлісіміненіз Кәсіпорыннан кетуге.

57. Кәсіпорындағы тәртіп оқушылар мен оқытушылардың адами қадір-қасиетті құрметтеу негізінде қолдау табады. Оқушыларға қатысты қара қүш және психикалық зорлық көрсету әдістерін қолдануға жол берілмейді.

58. Ата-аналар (занды өкілдер) мен Кәсіпорынның арасындағы қарым-қатынастар осы Жарғының ережелерімен реттеледі.

59. Ата-аналардың (занды өкілдердің):

1) балаларының құқығы мен мұдделерін қорғауға;

2) баланың қалауын, жеке бейімділігі мен ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру үйімін таңдауға;

3) Кәсіпорынды басқару органдарының жұмысына ата-аналар комитеттері арқылы қатысуға;

4) ез балаларының оқу үлгеріміне, мінез-құлқына және окуына жағдай жасалуына қатысты ақпаратты алуға;

5) балаларды оқыту және тәрбиелеу мәселелері бойынша Кәсіпорынның педагогтарымен және психологтарымен ақылдасуға;

6) мұғаліммен және кәсіпорын әкімшілігімен келісіп, сабактарға қатысуга;

7) шарт негізінде балаларына қосымша қызметтер алғызуға құқығы бар.

60. Ата-аналар (занды өкілдері):

1) балаларына салауатты өмір сұруі және қауіпсіз оқуы үшін жағдай жасауда, олардың зияткерлік және дене бітімінің дамуын, адамгершілігінің қалыптасуын қамтамасыз етуге;

2) олардың құқықтары мен міндеттеріне қатысты Жарғы мен ішкі еңбек тәртібі ережесінің бөлігін орындауға;

3) ата-аналар жиналысына қатысуға, қажет болған жағдайда оқу- тәрбие үдерісі бойынша жеке педагогикалық әңгімелесу және нақтылы педагогикалық көмек көрсету үшін әкімшіліктің немесе мұғалімдердің шақыруы бойынша Кәсіпорынға келуге;

4) баланың оқу орнына сабактарға келуін қамтамасыз етуге;

5) баласы келтірген материалдық залалды Қазақстан Республикасының қамтамасында белгіленген тәртіппен өтеуге;

6) окушыны белгіленген үлгідегі мектеп және спорттық киімімен қамтамасыз етуге;

7) егер бала Кәсіпорынның берген мектеп оқулығын (окулықтарын) жоғалтқан жағдайда қалпына келтіру немесе сомасын төлеу міндetti.

61. Кәсіпорынның педагог қызметкерлері:

- 1) касіби қызметтің жағдайларын жасай отырып, педагогикалық қызметтегі айналысуға;
- 2) тылыми-зерттеу, тәжірибе-эксперименттеу жұмысымен айналысуға, педагогикалық практикаға жаңа әдістемелер мен технологиялар енгізуге;
- 3) білім беру деңгейіне сәйкес келетін мемлекеттік жалпыға міндettі білім стандартының талаптарын сақтау шартымен педагогикалық қызметті шындастырудың әдістері мен түрлерін еркін таңдауға;
- 4) апкаратын лауазымына және мамандығына сәйкес Кәсіпорынның қызметтегі катысуга;
- 5) Кәсіпорынның қызметтіне байланысты мәселелерді еңбек ұжымымен бірге талызулауға;
- 6) санатын арттыру, қызметтік өсу мақсатында біліктілігін арттыруға және жерзаймен бүрын аттестаттаудан өтуге;
- 7) езінің кәсіби абыройы мен қадір-қасиетін қорғауға;
- 8) біліктілік санатына және штаттық кестесіне сәйкес кепілдендірілген жалындысын алуға;
- 9) педагогикалық қызметтегі жетістіктері үшін мемлекеттік наградалар, қызметтің атқаралған сыйақылар мен атаулы стипендиялар түріндегі моральдық және материалдық жағынан көтермеленуге;
- 10) Кәсіпорын әкімшілігінің бүйрықтары мен өкімдеріне шағымдануға;
- 11) Казахстан Республикасының Еңбек кодексімен, сондай-ақ жалпы орта білім беру саласына қатысты өзге де нормативтік құқықтық актілермен регламенттелетін басқа да құқықтарға құқығы бар.

## 62. Кәсіпорын қызметкерлері:

- 1) Кәсіпорынның Жарғысын, ішкі еңбек тәртібі ережелерін, лауазымдық әмбасияларын, қауіпсіздік техникасы ережелері және локалдық актілерін орындауға;
- 2) Казахстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен өз функцияларын орындауда жеке жауапкершілік артуға;
- 3) көрсететін білім қызметтің сапасын мемлекеттік жалпыға міндettі білім беру стандарттарының талаптарына сәйкес қамтамасыз етуге;
- 4) езінің кәсіптік құзыреті саласында тиісті теориялық және практикалық біліккілігінде оқыту дағдыларына ие болуға;
- 5) оқыту сабактарына мұқият дайындалуға, біліктілігін арттыруға;
- 6) кемінде бес жылда бір рет тиісті санатқа аттестаттаудан өтуге. Әрбір бес жылдан кейін біліктілік санатын раставуға;
- 7) окушыларды адамгершілік рухында, ата-аналарын сыйлауға, этношеберлік күндылықтарды, қоршаган ортаны ықыласпен қорғауға тарбиелеуте;
- 8) окушылардың өмірлік дағдыларын, құзыретін, өздігінен жұмыс істеуін, шығармашылық қабілеттіліктерін дамытуға;
- 9) езінің кәсіптік шеберлігін, зияткерлік, шығармашылық және жалпы ғылыми деңгейін үнемі жетілдіріп отыруға;

- 10) окушылардың жеке және шығармашылық қабілеттіліктерін анықтауға және дамытуға жәрдемдесуге;
- 11) оку құжаттамасын жүргізуге, бақылау жұмыстарының есептерін, тапсыларын уақтылы тапсыруға және т. б.;
- 12) медициналық тексеруден өтүге;
- 13) салауатты өмір салтын ұстануға және оны окушылардың арасында насихаттауға;
- 14) окушылардың, олардың ата-аналарының ар-намысын және қадір-жасеттің сыйлауға;
- 15) педагогика әдебі нормаларын сақтауға міндетті.

63. Міндеттін және педагогика әдебін бұзғаны үшін педагог қызметкер Қазақстан Республикасының заңнамасында және еңбек шартында көзделген жауаптылыққа тартылуы мүмкін.

64. Еңбек ұжымы мүшелері негізгі жұмыс орны Кәсіпорын болып табыладын тұлғалар (басшы және оның қызметкерлері). Біліктілік талаптарына жоғары беретін кез келген азаматы Кәсіпорынның қызметкери бола алады.

65. Педагог қызметкерлерді Қазақстан Республикасының заңнамасында міндеттін жағдайларды қоспағанда, олардың кәсіби міндеттерін орындаумен байланысы жок жұмыс түрлеріне тартуға жол берілмейді.

66. Кәсіпорында жұмыс істеуге сот үкімімен немесе медициналық нормалармен педагогикалық қызметке тыйым салынған адамдар, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен сottылығы аттестетін немесе алынбаған сottылығы бар адамдар жіберілмейді.

67. Педагог қызметкерлерге оқыту үрдісін саяси үгіттеу, діни насхаттау немесе окушылардың Қазақстан Республикасының заңдарына және Конституциясына қайшы келетін әрекеттерге баруына тиек болу мақсатында шынан тайлануға тыйым салынады.

68. Педагогтардың және басқа да педагог қызметкерлердің оку жүргізуесінің көлемі оку жоспары мен бағдарламалары бойынша сағат саны, көрсеткіштермен қамтамасыз етілу, Кәсіпорындағы басқа да нақты жағдайлар негізге шынан отырып, белгіленеді.

69. Кәсіпорынның басшысы мен қызметкерлері арасындағы өзара қарым-шынақтары еңбек шартының негізінде жүзеге асырылады. Кәсіпорындағы еңбек шартынастары Қазақстан Республикасының Еңбек кодексімен, сондай-ақ «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен реттеледі. Еңбек шартының тапшылары Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасының нормаларына қайшы келмеуі тиіс.

## 8. Кәсіпорын қызметкерлерінің еңбек тәртібі

70. Педагог қызметкерлердің жұмыс уақыты негізгі және қосымша сабак жүргізуесімен, үйірмелермен, секциялармен және басқа да іс-шаралармен шынан тарады.

Жылдық оқу жүктемесі оқу жылының басында тарификациялық тізімді белгіле арқылы белгіленеді.

71. Аудиосым бойынша жұмыс істейтін қызметкерлердің жұмыс уақыты шартта белгіленген нормалар шегінде бекітілген кестемен анықталады.

72. Қалған қызметкерлердің жұмыс аптасының ұзақтығы аптасына 40 күннен күрайды.

## 9. Кәсіпорынды басқару

73. Экімдік:

1) Кәсіпорынды құру, қайта ұйымдастыру және тарату туралы шешім шартта белгілі болып табылады;

2) Кәсіпорынның Жарғысын бекітеді, оған өзгерістер мен толықтырулар немесе жергілікті бюджеттен қаржыландырылатын коммуналдық белгілі етуге үәкілетті атқарушы органға үәкілеттік береді;

3) Кәсіпорынға коммуналдық мүлікті бекітеді;

4) Кәсіпорынның филиалдар мен өкілдіктер құруына келісім береді;

5) Кәсіпорынның мүлкін пайдалану туралы, сонымен бірге, оны жалға беруге, етеусіз пайдалануға және сенімділікпен басқаруға беру туралы шартта белгілі болылдайды;

6) жыл сайын Кәсіпорынның еңбекақы төлеу қорының мөлшерін шартта белгілейді;

7) Кәсіпорын басшысының, оның орынбасарларының, бас (ага) шартта белгілі болып табылады; оның мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін белгілейді;

8) осы Жарғымен және Қазақстан Республикасының занамасында шартта белгілі болып табылады; оның мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін белгілейді;

Үәкілетті орган Қазақстан Республикасының занамасында белгіленген шартта белгілі болып табылады; оның мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін белгілейді;

1) Кәсіпорынның даму жоспарларын және оларды орындау жөніндегі шартта белгілі болып табылады; оның мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін белгілейді;

2) Кәсіпорынның даму жоспарларының орындалуын бақылауды жүзеге асырады;

3) Кәсіпорынның басшысының құқықтарын, міндеттері мен жауапкершілігін, оны лауазымынан босату негіздемелерін анықтайтын шартта белгілі болып табылады;

4) педагог қызметкерлерге бірінші, жоғары, сарапшы-педагог, зерттеуші-педагог, шебер-педагог біліктілік санаттарын береді және растайды;

5) Кәсіпорынның бюджетінен қаржыландырылатын қызметінің басымды шартта белгілі болып табылады; оның мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін белгілейді;

6) Қазақстан Республикасының занамасында белгіленген өзге де шартта белгілі болып табылады; оның мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін белгілейді;

74. Кәсіпорынның органдары – оның басшысы болады.

75. Кәсіпорын басшысын тағайындау, оны аттестаттаудан өткізу  
Казакстан Республикасының заңнамасында сәйкес жүзеге асырылады.

76. Ұжілетті орган кәсіпорынның басшысымен еңбек қатынастарын  
Казакстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес, еңбек шартын жасасу  
аралығы расындейді.

Еңбек шартында Қазақстан Республикасының Еңбек кодексімен  
белгіленген жаңдайлардан басқа, бюджетке таза табыстың белгіленген  
шарттың узактылы аударылмағаны үшін Кәсіпорын басшысының  
жарылыштік белгіленеді.

77. Кәсіпорынның басшысы:

- 1) Кәсіпорынның қаржы-шаруашылық қызметіне және мулкінің  
дербес, жеке басымен жауап береді;
- 2) Кәсіпорында жемқорлыққа қарсы әрекетті ұйымдастырганы үшін жеке  
жарылыштік алды.

3) дара басшылық қағидаттарында әрекет етеді және Кәсіпорын  
заңнамасынан барлық мәселелерін Қазақстан Республикасының заңнамасымен  
және оны Жарымен айқындалатын өз құзыretіне сәйкес дербес шешеді.

4) Кәсіпорынның атынан сенімхатсыз әрекет етеді және оның мұдделерін  
барлық органдарда білдіреді;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасымен бекітілген шектерде  
Кәсіпорынның мулкіне билік етеді;

6) Кәсіпорынның мулкін пайдалануға және сақталуын бақылауды  
шешеді;

7) Кәсіпорынның мулкін есепке алууды ұйымдастырады, оны тиімді  
шешуды камтамасыз етеді;

8) шарттар жасасады және өзге де мәмілелер жасайды;

9) сенімхаттар береді;

10) банктикаш шоттар ашады;

11) Кәсіпорынның барлық қызметкерлеріне міндettі бұйрықтар мен  
шешушілдер шығарады;

12) Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне сәйкес, Кәсіпорынның  
заңнамасынан жұмысқа қабылдайды және олармен еңбек шарттарын бұзады,  
шарттың шараларын қолданады және егер Қазақстан Республикасының  
заңнамасымен және осы Жарғыда өзгеше көзделмесе, оларды жазага тартады.

Ұжілетті орган басшының ұсынымы бойынша, сәйкес саланың  
(жергілікті атқарушы органымен) қызметке тағайындастырын және қызметтен  
бисаптап Кәсіпорын қызметкерлерінің номенклатурасы оның Жарғысында  
белгіленеді;

13) белгіленген еңбек ақы төлеу қоры шегінде, еңбек ақы төлеу нысанын,  
шарттың кестені, лауазымдық жалақыларының мөлшерлерін, Кәсіпорын  
заңнамасынан (өзінің орынбасарлары мен бас (ага) бухгалтерді қоспағанда)  
сыйынды беру және өзге де сыйақы жүйесін бекітеді;

14) елінің орынбасараларын қызметтен босату, уәкілетті органға үшін және қызметке кандидатуралар ұсынады;

15) елінің орынбасаралары мен Кәсіпорынның басқа да басшы қызырғандағы күзыретін белгілейді;

16) бюджеттен тыс қаражат есебінен лауазымдарды бірге атқарғаны (жетекшілік аясын көзіткені үшін) қосымша төлемеңдік кесте берілді.

Өндірістік қызметтің тиімділігі мен атқарылатын жұмыстың сапасын анықтау үшін, әкімшілік – басқарушы қызметкерлері жұмысының тиімділігін бағалау әдістемесіне сәйкес, Кәсіпорынның сараланған негізде жетекшіліктың сипаттағы коэффициенттерді кіргізеді.

17) уәкілетті органның рұқсатымен қоса алып жүру немесе қосымша жетекшілік істеу жағдайларында педагогикалық жұмыстың іске асырады;

18) Кәсіпорынның сыйбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет етуі бойынша жетекшілік жағдайлары;

19) жеке жауаптылықта болады:

шаруашылық қызметіне және Кәсіпорын мүлкінің сақталуы

тәсіл тәбыстың белгіленген бөлігін уақтылы бюджетке аудармағаны үшін;

Кәсіпорынның даму жоспарын іске асырудың нәтижелілігі және тиімділігі

20) Казахстан Республикасының заңнамасымен ескерілген басқа да жетекшілік іске асырады.

78. Кәсіпорынның алқалық басқару түрлері:

1) Педагогикалық кеңес;

2) Қамкоршылық кеңес;

3) Әдістемелік кеңес.

*әрел кеңесі?*

79. Педагогикалық кеңеске Кәсіпорынның басшысы мен оның орынбасарлары, оқытушылар енеді, Кәсіпорынның қызметіне әдістемелік жетекшілік жүзеге асырады.

80. Педагогикалық кеңестің құзыретіне мыналар жатады: оку тәсілдері мен бағдарламаларын бекіту, педагогикалық қызметтің негізгі бағыттарын анықтау, жеке оку жоспарларын бекіту, оқушыларды келесі салынғыштарда оқытушылардың үлгерімі, мінез-құлқы және аттестаттау жетекшілігін талқылау, мемлекеттік Кәсіпорынның педагог қызметкерлерінің арттыру, олардың шығармашылық бастамаларын дамыту, шығармашылықтарды тәжірибелерді тарату, педагог және басқа қызметкерлердің жетекшіліктерін анықтауды.

81. Қамкоршылық кеңес әділдік, еріктілік, тең құқылышы, жариялышы және алқалытық қағидаттарында әрекет ететін кәсіпорынды басқарудың алқалы орталығы болып табылады.

Қамкоршылық кеңес кәсіпорынның тиімді жұмыс істеуі мен дамуына жетекшесу, елорданың қоғамдық-саяси өміріндегі кәсіпорынның астаналық

жеттідейті білім беру, ғылыми және мәдени орталық ретіндегі рөлін арттыру нақсатында құрылады. Қамқоршылық кеңес Қоғамдық-Консультативтік орган деңгейде етеді, кәсіпорынның перспективалық даму мәселелерін шешуге аткарады.

**Кәсіпорынның Қамқоршылық кеңесінің мүшесі:**

1) кәсіпорынды дамытуға бағытталған шараларды әзірлеу және іске атқару;

2) кәсіпорынның педагогикалық кеңесінің отырыстарында;

3) кәсіпорынның басқа басқару органдарының жұмысы;

4) ұжынышқ шартты әзірлеу және қызметкерлерге, кәсіпорын басшысына, орынбасарларына, бас бухгалтерге лауазымдық жалақыларына белгілеу, сыйлықақы беру және даму жоспарында бекітілген шегінде косымша қаржы көздерінен материалдық көмек көрсету шегінде шешім қабылдау;

5) кәсіпорын қызметінің басым бағыттары бойынша ұсыныстар әзірлеу.

**Қамқоршылық кеңестің негізгі міндеті-өз құзыretі шегінде кәсіпорын шешімде көмек көрсету.**

**Қамқоршылық Кеңестің құзыretіне:**

1) кәсіпорынға білім алушылардың ата-аналарымен жұмыс істеуге көмек атқару;

2) білім беру ұйымының бюджетін қалыптастыру кезінде ұсыныстар шешімде;

3) қолданышқ іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге көмек көрсету;

4) кәсіпорынды материалдық қолдау мәселелерін шешу;

5) нарындық мәселелерді шешу, яғни ата-аналар жарналары бойынша ұсыныстар сметасын бекіту, қамқоршылық кеңестің тексеру комиссиясының ата-аналар жарналарының шығысын бақылауы және басқа да қаржылық-материалдық мәселелер;

6) педагогикалық кеңеспен бірлесіп, оқушыларды көтермелеге мен шешімде байланысты мәселелерді шешу;

7) уәкілетті органға Кәсіпорынның Жарғысына өзгерістер мен шешімдердің өткізу туралы ұсыныстар енгізу;

8) даму жоспарының орындалуы туралы есеп жобасын келісу, кәсіпорынның жылдық қаржылық есептілігін алдын ала бекіту;

9) білім беру ұйымының жұмысында Қамқоршылық кеңес анықтаған шешімдерді жою туралы уәкілетті органға ұсыныстар енгізу.

10. Әдістемелік кеңес ғылыми-әдістемелік түрғысынан оқу үрдісін шешімде атқару етеді, практикалық-эксперименттік бағытта педагогикалық қызметтердің дамытады және әдістемелік бірлестіктердің жұмысын шешімде.

11. Кәсіпорында жыл сайын Кәсіпорын басшысының бүйрекімен педагог қызметкерлерді олардың кәсіби қызметі ескеріле отырып, шешімде атқару еткізетін аттестаттау комиссиясы құрылады.

## 10. Кәсіпорынның мүлкі

94. Кәсіпорынның мүлкін, құны оның теңгерімінде көрсетілетін активтері құрайды.

95. Кәсіпорынның мүлкі бөлінбейді және салымдар (Жарғылық жағдайда үлестері, пайлар) бойынша, оның ішінде Кәсіпорынның активтері арасында бөлуге болмайды.

96. Кәсіпорынның мүлкі қалыптасады есебінен:

- 1) меншік иесі берген мүліктің;

- 2) ен қызметінің нәтижесінде сатып алынған мүліктің (ақшалай табыстарды қоса алғанда);

- 3) Қазақстан Республикасының заңнамасымен тыйым салынбаған өзге де есебінен қалыптастырылады.

97. Кәсіпорынның жүргізуінде тек оның Жарғылық мақсаттарымен қызметтің қамтамасыз етуге оған қажетті немесе осы қызметтің өнімі бийтін жағдай болуы мүмкін.

98. Шаруашылық жүргізу құқығын алу және тоқтату, егер осы Жарғыда немесе аталған заттың құқықтың табиғатына қайшы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне меншік құқығын де заттың құқықты алу және тоқтату үшін көзделген талаптарда және жағдайда асырылады.

99. Шаруашылық жүргізудегі мүлікті пайдалану табыстары, өнімі мен шешімімен өзгеше белгіленбесе, мүлікке шаруашылық жүргізу табыстары, оған қатысты меншік иесі оны Кәсіпорынга бекіту туралы шешім пайдаланып, кәсіпорында мүлікті өз теңгеріміне бекіткен сәтінде туындайды.

100. Егер Қазақстан Республикасының заңнамасында немесе меншік шешімімен өзгеше белгіленбесе, мүлікке шаруашылық жүргізу табыстары, оған қатысты меншік иесі оны Кәсіпорынга бекіту туралы шешім пайдаланып, кәсіпорында мүлікті өз теңгеріміне бекіткен сәтінде туындайды.

101. Кәсіпорынның негізгі құралдарға жататын мүлікті сатып алу, сату, шыбынбаставу, сыйға тарту шарттары негізінде иеліктен айыруға құқығы жоқ.

102. Кәсіпорынның мүлкіне шаруашылық жүргізу құқығы Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 249-бабында қарастырылған тәртіпте меншік құқығын тоқтату негіздері бойынша, сондай-ак, осы Жарғының 95-тармағында ескерілген жағдайларда тоқтатылады.

103. Осы Жарғының 92-тармағында ескерілген шаруашылық жүргізу табыстың тоқтату негіздерінен басқа, шаруашылық жүргізу құқығы Кәсіпорыннан мүлікті меншік иесінің шешімі бойынша, заңды түрде алынған жағдайда тоқтатылады.

Заңды түрде алып қою жағдайларына, атап айтқанда, мыналар жатады:

- шаруашылық жүргізу құқығымен Кәсіпорынның Жарғылық қызметіне жауап бермейтін мүлікті алып қою;

- шартынан, немесе пайдаланылмайтын немесе мақсатқа сай емес мүліктің жағдайларынан жақындауды.

94. Шаруашылық жүргізу құқығындағы мүлікті алып қою туралы үкіметті орган мемлекеттік мүлікті (жергілікті атқарушы орган) басқаруынан, енде тұлғага бергенге дейін ұсталуын және сақталуын шартынан штудің мерзімдерін белгілейді.

95. Сәйкес саладағы үекілетті органының ұсынымымен мемлекеттік үкіметті органының жазбаша келісімімен Кәсіпорының:

- 1) фискалдар, екілдіктер құруға;

- 2) инженерлік қоғамдардың өздеріне тиесілі акцияларын жұмсауға, дебиторлық қарызын өтеуге;

- 3) үшінші тұлғалардың міндеттемелері бойынша кепілгерлік немесе беруге құбылы.

96. Кәсіпорын оған шаруашылық жүргізу құқығында бекітілген негізгі ұсыныстардың жылжымалы мүлікке дербес билік етеді.

97. Осы Жарғының 95 және 96-тармақтарында көрсетілген, мүліктермен жағдайлардан алынған ақшаны Кәсіпорын дербес пайдаланады, егер Республикасының Бюджеттік кодексімен немесе жекеменшік (жергілікті атқарушы органмен) басқа жағдай белгіленбесе.

## 11. Кәсіпорынның қызметін қаржыландыру

98. Кәсіпорынның қызметі өз табысы және Қазақстан Республикасының бюджет заңнамасында айқындалған тәртіппен алынған бюджет қаражаты ғана жоғарылаудың жоғарылаудың сәйкес қаржыландырылады.

99. Кәсіпорындар таза табыстың бір бөлігін тиісті бюджетке аударуды табыс салығы бойынша декларация тапсыру үшін белгіленген көмекшінен он жұмыс күнінен кешіктірмей жүргізеді.

100. Кәсіпорын өзі өндіретін өнімді дербес жүзеге асырады.

101. Кәсіпорын (шаруашылық жүргізу құқығындағы) өндіретін (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) бағалары Кәсіпорынның оларды өндіруге жұмсаған шығындарын толық өтеуді, оның қызметтердің заңалсыздығын және өз табыстары есебінен қаржыландырылуын шартынан анықтаудың етуге тиіс.

Бюджеттен қаржыландырылатын жұмыстардың (көрсетілетін қызметтердің) көлемі шенберінде өндіретін тауарлардың (жұмыстардың, қызметтердің) бағаларын тиісті саланың үекілетті органымен шартынан анықтаудың етуге тиіс.

102. Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынған, Кәсіпорынның Жарғысында көзделмеген қызметті жүзеге асырудан осы Кәсіпорын алған табыстар, сондай-ақ бюджеттен қаржыландыру есебінен шартынан, сатылатын тауарлардың (жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің) белгіленген бағаларын көтеру нәтижесінде алынған табыстар Қазақстан

Демократияның заңнамасында айқындалатын тәртіппен бюджетке алып жеткізу. Мұлікті бухгалтерлік есеп қағидалары бойынша тиісті түрде шарттың пайдалану фактілері анықталған жағдайда, ол да алып қоюға

## 12. Кәсіпорынның жарғылық капиталы

105. Кәсіпорынның жарғылық капиталының мөлшері (шаруашылық жүргізу 1175 070 890,43 (Бір миллиард бір жүз жетпіс бес миллион сегіз жүз тоқсан) теңге 43 тыынды құрайды.

Жарғылық капиталды меншік иесі (құрылтайшымен) Кәсіпорынның тіркелуі кезіне толық қалыптастыруы тиіс.

## 13. Кәсіпорынның есепке алуы мен есептілігі

106. Кәсіпорынның бухгалтерлік есебін жүргізу және қаржылық жасау Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есеп пен есептілік туралы заңнамасына және қаржылық есептіліктің тиісті үзілдетті органының келісімі бойынша халықаралық стандарттарына қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына сәйкес Кәсіпорынның басшысы бекітетін есеп саясатына сәйкес жүзеге асырылады.

107. Кәсіпорынның жылдық қаржылық есеп беруі бухгалтерлік табыстар мен шығындар туралы есепті, ақша қозғалысы туралы, ез капиталындағы өзгерістер туралы есепті, түсіндірме жазбаны

## 14. Кәсіпорынның жауапкершілігі

108. Шаруашылық жүргізу құқығындағы Кәсіпорын өз міндеттемелері өзіне тиесілі барлық мүлікпен жауап береді.

109. Кәсіпорын иесінің міндеттемелері үшін жауап бермейді.

## 15. Еңбек ұжымымен өзара қатынас

110. Кәсіпорынның әкімшілігі мен еңбек ұжымы арасындағы өзара қатынас Қазақстан Республикасының Еңбек кодексіне және ұжымдық шартқа сәйкес айқындалады.

111. Кәсіпорынның жұмыс тәртібі ішкі еңбек тәртібі қағидасына сәйкес белгіленеді және Қазақстан Республикасы еңбек заңнамасының нормаларына сәйкес келмеуі тиіс.

**16. Кәсіпорын қызметкерлеріне еңбекақы төлеу**

110. Кәсіпорынның еңбекақы төлеу қорының мөлшерін жыл сайын әкімдік белгілейді.

111. Еңбекақы төлеу нысандарын, штат кестесін, лауазымдық жалақылар мөлшерін, сыйлықақы беру және өзге сыйақы жүйесін белгіленген еңбекке ақы төлеу қорының шегінде Кәсіпорын дербес айқындайды.

112. Кәсіпорын басшысының, оның орынбасарларының, бас (ага) бухгалтерінің лауазымдық жалақыларының мөлшерін, оларға сыйлықақы беру және өзге де сыйақы жүйесін әкімдік белгілейді.

**17. Кәсіпорынның халықаралық ынтымақтастыры**

113. Кәсіпорын халықаралық ынтымақтастықты Қазақстан Республикасының заңнамаларына және халықаралық шарттарға сәйкес іске асырады.

114. Кәсіпорын білім саласындағы уәкілетті органның келісімі бойынша өз жұмысының ерекшелігіне сәйкес шетел білім, ғылым және мәдениет ұйымдарымен, халықаралық ұйымдар мен қорлармен тікелей байланыс орнатуға, ынтымақтастық туралы екі жақты және көп жақты шарттар жасасуға, білім алушылармен, педагогикалық және ғылыми қызметкерлермен халықаралық тәжірибе алмасу бағдарламаларына қатысуға, білім саласындағы халықаралық үкіметтік емес ұйымдарға (ассоциациялар) кіруге құқығы бар.

**18. Кәсіпорынды қайта ұйымдастыру және тарату**

115. Кәсіпорынды қайта ұйымдастыру және тарату әкімдіктің шешімі бойынша жүргізіледі.

Кәсіпорын Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексімен көзделген басқа да негіздер бойынша таратылуы мүмкін.

116. Кредит берушілердің талаптарын қанағаттандырғаннан кейін, таратылған Кәсіпорынның қалған мүлкі, мемлекеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органмен қайта бөлінеді.

Кредит берушілердің талаптары қанағаттандырылғаннан кейін таратылған Кәсіпорынның қалған ақшасы, Кәсіпорынның мүлкін сату нәтижесінде алынған қаражатты қоса алғанда, тиісті бюджеттің табысына есептеледі.

**19. Жарғыға өзгерістер мен толықтырулар енгізу тәртібі**

117. Кәсіпорынның Жарғысына өзгерістер мен толықтырулар тиісті саланың уәкілетті органының ұсынуы бойынша мемкеттік мүлік жөніндегі уәкілетті органның бұйрығымен енгізіледі.